Palvelurakenteen kehittämiseen liittyvien kehittämishankkeiden tilanne, rahoitus ja tavoitteet

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaosto 19.10.2021

Kirsi Paasovaara
Helena Vorma
Satu Karppanen

Palvelurakenteen kehittämiseen (33.60.39) sisältyy

- Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma, sisältäen sote-keskuksiin liittyvän kehittämistyön mm:
    - Peruspalvelujen saatavuus
    - Mielenterveysstrategia (osin)
    - Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen (osin)
    - Maksuton ehkäisy
    - ym.
- Muut palvelurakenteen kehittämiseen liittyvät ohjelmat ja hankkeet:
    - Mielenterveysstrategia (osin)
    - Ikäohjelma
    - Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen (osin)
    - Työkykyohjelma
    - ym.

Palveluja kehitetään Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmassa vuosina 2020–2023

- Ohjelmassa kehitetään perustason sosiaali- ja terveyspalveluja. Se tähtää sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatapojen uudistamiseen ja ihmislähtöisten palvelukokonaisuuksien kehittämiseen.
- Hankkeissa painotetaan erityisesti palveluiden saatavuutta edistäviä toimia perusterveydenhuollossa, sosiaalihuollossa, mielenterveyspalveluissa ja monialaisessa kuntoutuksessa.
  - Hoitoon pääsyn parantaminen ja psykososiaalisten menetelmien käyttöönotto kaikille ikäryhmille tulee sisältyä kaikkiin hankkeisiin.
- Valtionavustuksia saavat hyvinvointialueiden mukaiset hankekokonaisuudet.
  - Vuonna 2020 myönnettiin noin 70 miljoonaa euroa.
  - Vuonna 2021 on tarkoitus myöntää 141 miljoonaa euroa.
- Yhteistyöalueille on käynnissä alueellista kehittämistä ja koordinointi varten erillinen valtionavustushaku, jossa haettavana on 12,5 miljoonaa euroa.

Miten palvelujen saatavuutta ja yhteentoimivuutta parannetaan valtionavustushankkeissa?

Esimerkkejä kehittämisen kohteista, joita hankkeet toteuttavat alueellisten tarpeiden mukaan.

Ehkäisevä työ

Paljon palvelua tarvitsevien asiakkaiden tunnistaminen

Ammattilaisten yhteistyö ja työnjako, esim. tiimimallit ja konsultaatiot

Jonojen ja kasautuneen kysynnän purku

Ammattilaisten vahva osaaminen

Työn vaikuttavuuden arviointi

Digitaaliset välineet, joilla asiakas löytää itse tukea

Yhteydenoton eri muodot ja asiakkaiden neuvonta

Asiakas- ja palvelu-ohjaus

Etä-, liikkuvat ja sähköiset palvelut

Sujuvat palveluketjut

Vaikuttaviksi todetut työmenetelmät

Pitkäaikais-sairauksien seuranta

Suomen kestävän kasvun ohjelma (RRF) rakentuu neljälle pilarille

1. Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa
2. Digitalisaation ja datatalouden avulla vahvistetaan tuottavuutta ja tuodaan palvelut kaikkien saataville
3. Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestävän kasvun vauhdittamiseksi
4. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen.

https://vm.fi/kestava-kasvu

Suomen kokonaissaanto on pienenemässä vähintään 10 %!

Pilari 4 – Investoinnit

Alla Suomen suunnitelman mukaiset luvut. Suomen kokonaissaanto tullee pienenemään vähintään 10 %, rahoituspäätökset saataneen marraskuun alussa

INVESTOINTI 1. Edistetään hoitotakuun toteutumista (mukaan lukien mielenterveyspalvelut) sekä puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa: 230 milj €

INVESTOINTI 2. Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista: 30 milj €

INVESTOINTI 3. Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta: 40 milj €

INVESTOINTI 4. Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot: 100 milj €

Valtionavustushakujen tavoitteet

Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelma, tavoitteet:

1) palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen
2) toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön
3) palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen
4) palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen
5) kustannusten nousun hillitseminen

Kestävän kasvun ohjelma RRF, pilari 4 tavoitteet:

- purkaa koronakriisin aikana syntynyttä hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa uudistamalla sosiaali- ja terveydenhuollon toimintamalleja ja ottamalla käyttöön uusia digitaalisia palveluja
- nopeuttaa hoitoon pääsyä ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja niin että perusterveydenhuollon hoitotakuu-uudistuksen tavoitteita edistetään (ml. mielenterveys)
- vauhdittaa sote-rakenneuudistuksen ja sen tavoitteiden toteutumista sekä palveluiden sisällöllisistä uudistumista kustannusvaikuttavasti sekä ihmislähtöisesti

Mielenterveysstrategia ja palvelujen kehittäminen

- Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelma
  - Ensimmäisessä valtionavustushaussa psykososiaalisten menetelmien saatavuuden parantaminen nuorten palveluissa
  - Täydentävässä valtionavustushaussa psykososiaalisten menetelmien käyttöönoton laajentaminen kaikkiin ikäryhmiin
  - Erillishaku yhteistyöalueille alueellisen koordinoinnin kehittämistä varten

- IPS Sijoita ja valmenna! -työhönvalmennus
  - Työllistymisen tuen ja psykiatrisen hoidon ja kuntoutuksen palveluista muodostetaan toisiaan tukeva palveluprosessi
- Itsemurhien ehkäisy
  - Hankkeilla on yhteys terveydenhuollon palveluihin
  - Palveluissa otetaan käyttöön näyttöön perustuvia menetelmiä auttaa itsemurhariskissä olevia
- Mielenterveysosaamisen vahvistaminen kunnissa
  - Hankkeet parantavat sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten mielenterveysosaamista

IÄKKÄIDEN HOIDON JA HUOLENPIDON PARANTAMINEN

Ikäohjelma

- Poikkihallinnollinen ja pitkäkestoinen ohjelma väestön ikääntymiseen varautumiseksi:
    - mm. toimintakykyyn ja asumiseen/asuinympäristöihin vaikuttamalla
    - Työkykykyyn ja työhyvinvointiin vaikuttamalla: Hyvä Veto -hanke
    - Palvelujärjestelmää kehittämällä
        - Joustavien ja monipuolisten asumispalvelujen kehittäminen: JOPA-hanke
        - Omavalvonnan kehittäminen: kansallinen ohjaus ja laatukriteerit
        - Teknologian hyödyntäminen: kotona asumisen teknologiat ikäihmisille KATI-hanke, tekoälyn hyödyntäminen paljon palveluja tarvitsevien palvelutarpeiden ennakoinnissa

Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen

- Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille –hanke 2022-2023
- Omaishoidon kehittäminen:
    - osana Tulevaisuuden sote-keskus –ohjelmaa
    - THL:n selvitys hoitopalkkioiden yhtenäistämisestä